

IFLA program a közép- és kelet-európai könyvtárosegyesületek fejlesztésére

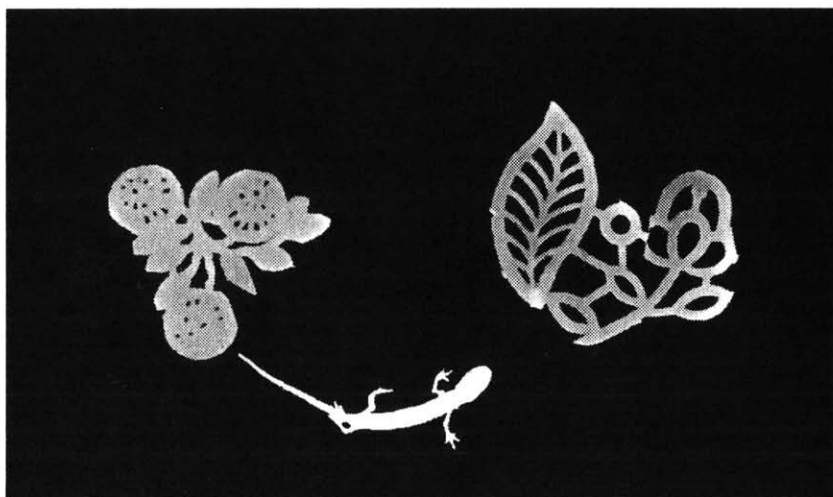
Az IFLA RTMLA (a Könyvtárosegyesületek Vezetésének Kerekasztala) 1989-ben, magyar kezdeményezésre, megszervezett és elindított egy programot azzal a céllal, hogy segítséget nyújtson az újjáalakuló vagy újonnan alakuló könyvtárosegyesületeknek Kelet-Európában. A DALA néven futó programban nemcsak a javaslattevésben, hanem a tervezés és megvalósítás során is jelentős feladat jutott a Magyar Könyvtárosok Egyesületének, a magyar szakembereknek, amelyet szívesen – és szerénytelenség nélkül elmondhatjuk – sikeresen láttak el.

A program igen fontos részét képezte információk gyűjtése arról, hogy a terület országaiban milyen helyzetben vannak a könyvtárosegyesületek, milyen kezdeményezések mutatkoznak, melyek azok a problémák, amelyek a legtöbb gondot okozzák az egyes országok könyvtárosainak a szakmai szerveződésben. A tervezés során nyilvánvalóvá vált, hogy nagyon csekély információ áll rendelkezésre az IFLA központi nyilvántartásaiban, ezért kérdőíves felmérés látszott alkalmasnak a információk összegyűjtésére. A programnak ezt a szakaszát a kérdőív összeállítás után, amelyet az RTMLA vezető tagjai végeztek el, a felmérés lebonyolítását az MKE, személy szerint *Bátynyi Viola*, az egyesület nemzetközi ügyekkel foglalkozó titkára, az RTMLA EC tagja végezte el. A tekintélyes mennyiségű összegyűjtött adatot is ő maga dolgozta fel, és ismertetésére 1993-ban Barcelonában, az IFLA generálkonferenciáján került sor. Az RTMLA nyílt ülésén néhány országból azok közül, akik mint a DALA programban érdekeltek, részt vettek könyvtárosok, és *Bátynyi Viola* érdekes összefoglalóját személyes észrevételekkel és információkkal is kiegészítették. Megalapozottnak tűnt a program indításakor megfogalmazott elgondolás, hogy sok újonnan alakult könyvtárosegyesület igényli azt a módszertani segítséget, amit az IFLA, az RTMLA és tagjai nyújtani tudnak. Elsősorban a gazdaságilag nagy nehézségekkel küzdő országokból (Lettország, Litvánia, Észtország, Albánia, Bulgária stb.) jelezték a könyvtárosok ezeket a véleményeket.

Az IFLA vezető testületei is úgy vélekedtek, hogy a programot folytatni kell, és erre bizonyos anyagi eszközöket is az RTMLA rendelkezésére bocsátottak.

A program következő szakaszát egy szimpózium megrendezése jelentette. Ennek célja az volt, hogy az egyesületi vezető könyvtárosok gyűljenek össze tanácskozássra, a problémák megvitatására, bizonyos módszertani útmutatók meghallgatására, megvalósítható, alkalmazható tapasztalatok megismerésére. A szimpóziumot az MKE rendezte meg 1994. március 7–11. között, Veszprémben.

A szimpózium színhelye a Veszprémi Akadémiai Bizottság székháza volt. A megnyitó előadást *dr. Zombor Gábor*, a Veszprém megyei Önkormányzat elnöke tartotta, ezt követően a könyvtárosegyesületek vezetésének elméleti és gyakorlati kérdései kerültek sorra *Russel Bowden* The Library Association (Egyesült Királyság), *David A.*

Bender Special Libraries Association, USA és *Tuula Haavisto The Finnish Library Association* előadásában. *Winston Roberts* IFLA programigazgató az IFLA néhány fontos tevékenységét ismertette a hallgatósággal, amely tizenhárom ország: Albánia, Belorusszia, Bulgária, Cseh Köztársaság, Észtország, Horvátország, Lettország, Litvánia, Moldávia, Oroszország, Románia, Szlovákia, Szlovénia és Ukrajna egyesületének képviselőit foglalta magában. *Hans Prins*, NBLC, Hollandia – annak a nemzetközi méretű kutatásnak az eredményeit ismertette, amelyet a könyvtárosok társadalmi elismertségéről folytattak le és értékelését Prins úr foglalta össze. A szimpózium második napján került sor a megjelent könyvtárosegyesületek beszámolóira, ill. a problémás kérdések megvitatására, amelyekkel különösen a fent említett országokban találják szembe magukat a könyvtáros-információs szakemberek, tekintettel azokra a politikai, társadalmi, gazdasági változásokra, amelyek ezekben az országokban az utóbbi egy-két évben drámai változásokat hoztak, és természetesen a könyvtárakat, a könyvtáros szakmát is jelentősen érintik.

A tanácskozást bevezetve, a jelentősebb kérdéseket felvetve a Magyar Könyvtárosok Egyesületének elvi állásfoglalásairól, gyakorlati ténykedéséről *Papp István*, az egyesület főtitkára tartott előadást, majd ezt követően *dr. Virágos Márta*, a Könyvtári és Informatikai Kamara alelnöke ismertette a kamara céljait és terveit. A résztvevők rendkívüli módon érdeklődtek arról, hogyan valósul meg a magyar könyvtárak és könyvtárosok szakmai érdekképviselete, milyen a kapcsolat a hivatalos körökkel – fenntartók, kormányzatszervek –, milyen az egyesület és a kamara kapcsolata, munkamegosztása, milyen eszközökkel tudja az egyesület érvényesíteni a szakma álláspontját nagy horderejű döntéshozataloknál stb. Bár – természetesen – valamennyi kérdésben nem lehetett teljes részletességű válaszokat adni, sok tekintetben útmutatónak számított a magyar egyesületi tevékenység bemutatása.

A résztvevő könyvtárosegyesületi vezetők beszámolóiból kitűnt, hogy bár sok a közös vonás a szervező munkában, az egyesületi irányításban meglehetősen nagy különbségek mutatkoznak az egyes országok között, elsősorban a gazdasági helyzet és a

demokratikus intézmények kialakulásának különböző fejlettségi szintje szerint. A tanácskozásnak végül a legfontosabb megállapítása, hogy javaslat készüljön az IFLA számára a program folytatására, az eddigi eredményekre alapozva speciális támogatási rendszert kell kialakítani, beépítve egy-egy kisebb régió, ország sajátosságait is.

A szimpózium sikerét jelentősen növelték a szakmai bemutatók és a társadalmi programok. A Veszprémi Egyetem Központi Könyvtárának munkáját *dr. Dömötör Lajosné* főigazgató mutatta be. A vendégek megtekintették az automatizált könyvtári rendszert, saját adatbázisukat, a könyvtár külföldi folyóiratainak rendelési szisztémáját a Swetz & Zeitlinger folyóirat-ügynökségen keresztül, a könyvtár online szolgáltatásait. Itt került sor a Könyvtárellátó Vállalat bemutatására is, amelyet *Szörő Ilona* osztályvezető tartott. A tanácskozás résztvevői kelemes kirándulás keretében tekintették meg a sümegi és a devecseri könyvtárakat és ismerkedtek a dunántúli táj szépségeivel; a történelmi és kulturális nevezetességekkel.

A rendezvény valamennyi közreműködőjét lenne felsorolni, annyian segítettek; a Veszprém Megyei Könyvtár, az Egyetemi Könyvtár, az OSZK munkatársai és még sokan mások.

Bizonyára az összefogás, a gördülékeny rendezvény, a résztvevők élénk érdeklődése és elismerése láttán nyilatkozott az egyik IFLA vezető funkcionárius így: ez a konferencia az IFLA számára politikailag igen jelentős esemény, az MKE számára fontos helyet jelöl meg a nemzetközi szinten.

Szót kell ejteni a szimpózium erkölcsi és anyagi támogatóiról: elsősorban a Művelődési és Közoktatási Minisztérium Könyvtári Osztályának támogatása, de több intézmény, vállalat anyagi juttatása nagyban hozzájárult a rendezvény színvonalas lebonyolításához.

Billédi Ferencné dr.

Olvasás-, szövegértés, szövegértelmezés

A Magyar Olvasástársaság és a Könyvtárostánárok Egyesülete 1994. március 25–26-án tartotta konferenciáját Székesfehérvárott *Egy tantárgyközi feladat: az olvasás-, szövegértés és szövegértelmezés a humán és reál tárgyakban* címmel.

Nagy Attila megnyitója után *Tőkéczi László* történész tartotta meg előadását *Beszéljenek a dokumentumok* címmel, melyben a történeti források elemzéséről beszélt. A történetírást a világnézet, koncepció és a dokumentumok, források határozzák meg. Pusztán a tudás növekedése nem jelent erkölcsi növekedést. A nyitott társadalom totális önzésbe torkollhat. A történelem megismerésének célja a történelmi ember megismerése, és ebben kiemelkedő szerep jut a történeti forrásoknak. Az irodalmi alkotásokat is lehet történeti forrásnak használni. A klasszikus irodalom történeti forrásként kevésbé használható, mint a közepes regény – az utóbbi jobban elárulja az író beállítottságát, társadalmi környezetét. Fontos források lehetnek az élelapok is – hiszen kifejezéseikben, nyelvükben korhoz kötöttek –, közéleti dokumentumok, a humor forrása kapcsolódik a korabeli sajtó nagy tanulmányaihoz. *Karinthy Frigyes Így írtok ti* című műve hasznos segédanyag ezeknek a dokumentumoknak az elemzéséhez. A kor magyar társadalmát a szerkesztői üzenetek is tükrözik. A magyar tör-

téneti szövegek tanulmányozása főleg a tanárképzésben, kommunikációs munkákban tölthet be fontos szerepet.

Szegfű László János régész a főiskolai hallgatók szakirodalom-megértésének problémáit vetette fel. Szakterületén az írott források nagyon fontosak, melyeknek döntő többsége latin nyelvű. A hallgatók többsége számára ez gondot jelent, így csak fordítások által férhetnek hozzájuk.

A hallgató a feldolgozásnál leginkább a következő hibákat követi el: nem érti meg a szöveget; félreérti; félreolvasással a mondatbeli összefüggéseknek elvesz a lényege. Mikor sztereotípiákkal nem sikerül az értelmezés, sok hallgató zsargonba megy át. A forráselemzések sikeressé tételéhez rendszeres olvasás-megértési gyakorlatokat kell folytatni a hallgatókkal. A megoldás: memoriterek feladása, rövid és érthető, jól magyarázó tankönyvek kiadása lehet.

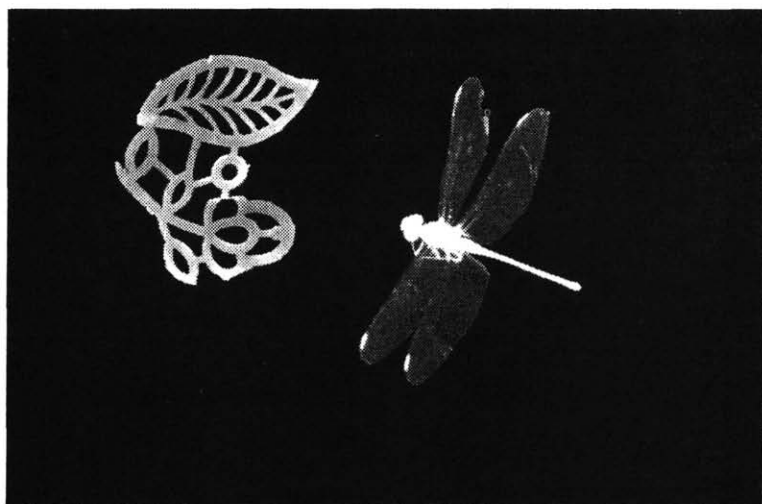
Hubert Ildikó, az ELTE Tanárképző Karának docense rámutatott, hogy milyen fontos az olvasás oktatásában a példaértékű szövegek másoltatása. Fontos a pedagógus személye; módszertanilag: szakmai és emberi tisztasága, tanári becsületessége és mindez nemcsak ideális lehetőségek között. A tanári elszürkülés ellen jó módszer lehet például belépni országos irodalmi társaságba, a publikálás öröme pedig önmegvalósítási lehetőség már a hallgatónak is. Az eredményes oktatáshoz szükséges az osztály tartása. Ebben a könyvtár is sokat segíthet. A memoritereknek a hangzó szöveg hatásában van szerepük.

Dombi József szegedi matematikus a köznyelvet és a számítógép nyelvét vizsgálta. Kérdése volt: lehet-e természetes nyelvű fordítóprogramokat készíteni? A válasz nemleges, a geometriai szerkesztés problémái miatt (pl. a természetes nyelvű mondatok megjelenítését így nem lehet megoldani).

A délutáni üléselnök *Horváth Zsuzsanna* volt. A kezdő előadást *Gelniczky György*, a budapesti Veres Péter Gimnázium tanára tartotta A számítógépes magyar nyelvteni programok szerepe a szöveg megértés fejlesztésében címmel. Rámutatott, hogy míg a hagyományos oktatásban a vizuális gyermek hátrányban van, a számítógépnél ő kerül előnybe. A számítógép fejleszti a koncepciót, s hosszabb ideig képes motiválni, mint a tanár. Több mondatot lehet így elemezni mint hagyományos módszerrel (pl. tábla). A feladatok megoldásához a számítógép útmutatóit kénytelen elolvasni a gyermek; kérdése megfogalmazására kényszerül, végül a gépi megfogalmazás pontosabb a tanár által feltettnél. A gép csak a tökéletes megoldást fogadja el, s az is előnye, hogy rögtön visszajelez, ezáltal motivál is. Elterjesztéséhez – mondja az előadó – hiányzik még a szemléletbeli váltás.

Tőkés Zsolt, a székelyudvarhelyi Kós Károly Gimnázium tanára a fizikatanítás és az olvasás kapcsolatáról beszélt. E tárgy „hátránya”, hogy nem olvastató, hanem ismeretelsajátító szerepe van. A rosszul fordított, hibáktól éktelenkedő tankönyvek a diákok olvasásra ösztönzésének további gátjai. A szaktárgyak így érdektelenné válnak; érdeklődés nélkül nincs figyelem, figyelem nélkül pedig hiábavaló az érdeklődés. A tananyag szintje nem igazodik az életkori sajátosságokhoz. Hiányzik közülük az egyeztetés, nincs idő kísérletezésre, begyakorlásra. Az olvasásra neveléshez nem homályos, hanem lényegre törő anyagközlésre lenne szükség, az önmagukban nem tanulható tankönyvekhez pedig megfelelő fogalomrendszer kialakítására, eligazító lexikonra, témákhoz kapcsolódó forrásanyagra.

A román iskolarendszerben a négy évvel ezelőtti helyzethez képest nincs lényeges

változás. A tizenkét osztályos rendszer csak papíron látványos, a valóságban megbukott. Nagy a tanulók leterheltsége, a gimnáziumokban heti harmincöt órában tanítanak. Sok az olyan műszaki tárgy, amelyeket csak mérnökök taníthatnak, akik nem részesülnek pedagógiai oktatásban. Hiányzik a józan megfontoláson alapuló, célirányos tanterv. Az ilyen típusú iskolában (sajnos) nincs szerepe a könyvtárnak, pedig az önálló ismeretszerzéshez szükség lenne rá: a természetes igénnyé váló olvasási szokásokat ez tudná kialakítani. A pozitív irányú változások terén a kisebbségek számára minden késedelem helyrehozhatatlan, s ezt mások is tudják.

Hogy milyen fontos az úgynevezett nem olvastató tantárgyak esetében a tankönyvön kívüli olvasmányanyag bevonása, azt *Opporné Fodor Mária*, a Veres Pálné Gimnázium tanára érzékeltette, a könyvtárban megtartott fizikaóráinak bemutatása által. A tanárnő az olvasásmegértés és a könyvtárhasználat szükségességét szem előtt tartva évente egy alkalommal szervez órát a könyvtárban. Célja, rávezetni a tanulókat, hogy a tankönyv mellett egyéb könyvből is lehet ismereteket szerezni. A könyvtárórán kezdetben a tájékozódás, egyszerű fogalmak kikeresése volt a feladat, majd a tanár által összeállított feladatlapokat töltötték ki három-négy fős csoportok. A tanulók mozoghattak az órán, kihasználhatták a csoportmunka előnyeit, írásban megjelölték a felhasznált források címét. A nagyobbak ismétlő órákon vettek részt, különböző feladatokkal, kísérletekkel. A tanári tapasztalatok igen kedvezőek voltak. Más oldalról is meg lehetett ismerni a gyerekeket, jó hangulat alakult ki, a fegyelmezésre nem kellett figyelni. A tanulóknak nagy sikerélményt nyújtottak ezek az órák – mondta az előadó.

Szendrey Júlia, a Budapesti Tanítóképző Főiskola tanszékvezető tanára Az olvasás, mint a matematikai feladatmegoldás része című előadásában arról beszélt, hogy minden tantárgynak megvan a lehetősége arra, hogy „hozzáadjon” az olvasástanításhoz. A matematikai feladatok nyelve és a köznyelv egyre inkább távolodik egymástól. A feladatmegoldáson túl további nehézségek a gyerekek számára, hogy a tankönyvek régebbi nyelvhasználatot alkalmaznak. Egy-egy matematikában alkalmazott új szó pedig a köznyelvből emelnek át, de új értelemben. Ez sokszor nem felel meg a gyerekek fogalmi rendszerének. Az előadó kísérlettel igazolta a matematikai szöve-

ges feladatok megértésének problémáit: a gyerekek félreértették a feladatot, mert: – az egyes mondatokat különálló egységként fogták fel, együttesen nem volt értelmük; globálisan fogták fel, de a feladat egyik részét elfelejtették; csak a számokkal dolgoztak, a szöveget nem vették figyelembe.

A matematikai problémamegoldáshoz is elengedhetetlen tehát a pontos szövegértés és az anyanyelvi oktatás.

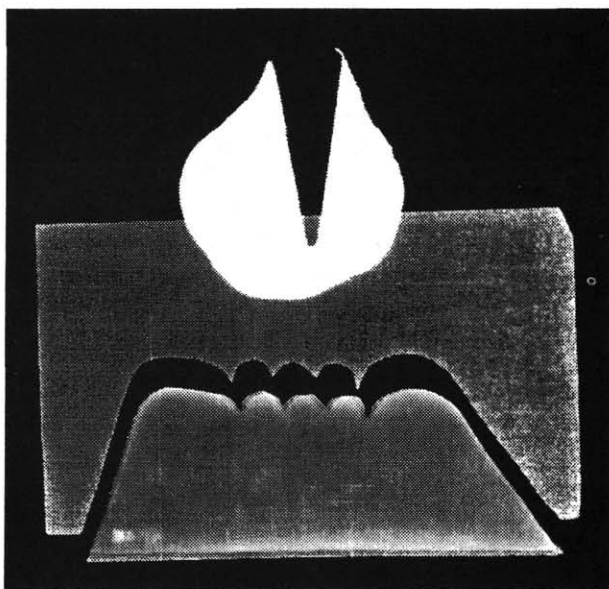
Kovácsné Garamszegi Marianna, a budapesti Berzsenyi Dániel Általános Iskola szaktanácsadója a matematikai szövegfeldolgozás olvasásfejlesztési lehetőségeit mutatta be. A matematikaoktatás fontos célja a problémamegoldó képesség fejlesztése, a konkrét tárgyi ismeretek feldolgozásához pedig szükség van a motivációra, amelynek egyik lehetősége a halmazok, diagramok, összefüggéseket bemutató ábrák alkalmazása. Az olvasandó szövegek mennyisége a második osztályban nő meg, de a helyes értelmezésben itt még sokat segítenek az ábrák. A szöveges feladatok lényegében a szövegek helyes értelmezéséből, a műveletek elvégzéséből, a feladatok szövegértő elemzéséből állnak. Ezekhez jól használhatók a könyvtárak általános kézikönyvei, és a nem tankönyv jellegű feladatgyűjtemények.

A nap hátralevő részében az üléslnök *Baricz Zsolt*, a soron következő előadó pedig *Bocsák Veronika*, a budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Iskola vezető tanára volt. A beszéd témája: az alsó tagozat tantárgyközi feladatainak alapozása. Mint mondta, az olvasásnak eszközzé kell válnia az ismeretközlésben, az intellektuális öröm szerzésében és az emberek közötti kapcsolattartásban.

A kisdíák különböző hanggal, jelekkel ismerkedik, ehhez nagy kitartásra van szüksége. Így alapfeltétel a koncentrált figyelem, az értelemkeresés és a könyvek (lexikonok) használatának megtanulása. A szókincs és az emlékezet fejlesztésében a memoritereknek van jelentőségük, szerepük. Már a tanítónak el kell kezdenie a kisdíák könyvtárba szoktatását. Fontos, hogy élmény fűződjön az olvasáshoz, hogy a tanári felolvasás jutalom legyen, mely során a gyerek együtt élhet a szereplőkkel. Így az olvasás már motivált, és sokkal nagyobb annak a valószínűsége, hogy a gyerekek megvásárolják vagy kikölcsönzik és elolvassák a könyvet. A felolvasást beszélgetés követheti. Ha a könyv továbbra is a díák előtt marad, tájékozódni tudnak a szövegből, s ki tudják keresni a fontos adatokat. A tanulók ok-okozati összefüggéseket ismernek fel, válogatnak, értelmeznek. Megtanulnak kérdezni, lényegét megfogalmazni, s azt önállóan feldolgozni. Az olvasástechnika a befogadással párhuzamosan fejleszthető, így a tanuló szókincse mennyiségileg és minőségileg egyaránt gyarapszik. Az értelmező olvasás elsajátítása más tantárgyak feladatainak megoldásához is nagy segítséget nyújt. Az olvasás rendszerépítés; a tanító szerepe pedig ennek segítése.

Monspart Krisztina, szegedi főiskolai hallgató a zene és a szöveg összefüggéseit tárta fel *A szép molnárlány* c. műben, Schubert belső történésekre figyelő zenéje és Müller versszövege összevetésével. (Nagy érték, hogy főiskolai hallgató is szerepet kap egy olyan konferencián, melynek végső célja a következő generációk szolgálata. A jelenlegi főiskolások, egyetemisták bevonása nélkül ugyanis minden erőfeszítés kertes eredményű.)

A második nap *Zombori Ottó* egyszemélyes színdarabjával kezdődött, amely igen fellelkesítette a hallgatóságot. Részleteket aligha érdemes írni; aki ismeri az előadót, tudja, hogy nem lehet írásban visszaadni. Így csak azt emelem ki, hogy: 1999. augusztus 11-én napfogyatkozás lesz. A szemlélődés-eszmélődés azonban addig is ajánlott.

Fáy Kissné Marillai Zsuzsa: Rajztanítás, olvasásfejlesztés. A budapesti tanárnő használható programot dolgozott ki a szakirodalmat és egyéb forrásokat használó rajztanításról. Ez mindenképpen több energiát igényel a pedagógustól – mondta –, ugyanakkor sokkal nagyobb az esélye, hogy rögzül az órai anyag. Tapasztalatai szerint a rajzóra megtartható a könyvtárban is, amelyik a betűvel vagy az írástörténettel foglalkozik.

Sáráné dr. Lukátsy Sarolta, szegedi könyvtárostanára a hátrányos helyzetű gyerekek olvasásra nevelésével foglalkozott. Az állami gondozott gyerekek, akiknek szociális eredetű hátrányai az iskolai évek során hatványozódnak, az átlagnál jóval nagyobb figyelmet igényelnek. A könyvtár jó esetben kellemes szabadidő-eltöltési hely lehet számukra. Elsősorban a könnyűzene, a folyóiratok, a különféle programok vonzhatják őket. Az előadó klubfoglalkozások eredményeiről beszélt, ahová irodalmi szövegeket igyekezett becsempészni. A lexikonból való „szókeresés” által a gyerekek megtanulják a betűrendet. A gyerekek aktívan segítenek a könyvtári munkában is: közvetlenül ismerkedhetnek a könyvekkel, az apróbb munkafolyamatok sikerhez juttathatják őket.

Pápayné Kemenczey Judit, az MKE Gyermekkönyvtárosi Szekciójának elnöke a Verseghy nyelvművelő verseny tapasztalatairól beszélt. Kísérletei során többek között azt kutatta, hogy zavarja-e a gyerekeket az általuk nem ismert szavak tartalmi homálya. Elmondása szerint: nem nagyon. A gyerekek inkább elfordulnak a számukra idegenebb témáktól és szerzőktől, mint Jókai, Gárdonyi vagy Móra Ferenc. Úgy tűnik, másra kíváncsiak, ugyanakkor kérdéses, hogy a mai magyar gyermekirodalom palettáján meg tudják-e találni a számukra kedves műveket.

Haralyi Ervinné, a budapesti Pataky István Szakközépiskola könyvtárostanára a könyvtár lehetőségeit kutatta a szaktárgyi érdeklődés és a feladatmegoldás támoga-

tása terén. Fontosnak tartotta nyomatékosan szólni arról, hogy a könyvtárba betérők ne féljenek kérdezni. Ezt többek között a tervszerű könyvtárismertetés, vagy a könyvtárban tartott szakórák (pl. irodalom, kémia) segíthetik. A jelen helyzetben azonban a diákok legfőbb motivációja az, hogy az irodalomóráról küldik őket.

Ugrin Gáborné saját és mások tapasztalatait összegezve fontosnak tartja, hogy az egyes iskolákban legyen olyan, aki felel az olvasásfejlesztésért. Tisztában van az olvasásfejlesztés különféle akadályával, de nagyon fontos maga a hozzáállás: „dolgozál, mintha örökké élnél; s imádkozzál, mintha holnap meghalnál”.

Balogh Mihály üléselnök és előadó – Karinthyt követve – oda-vissza fordítási játékokról számolt be, a hallgatóság derűtségére. A fordítások és fordítások a szaktanárok számára is fontos tanulságokkal szolgálnak azon túl, hogy a diákok motivációja jóval nagyobb, mint a hagyományosabb módszerek esetén.

A székelyudvarhelyi Kós Károly Középiskola tanára, *Elekes Tibor*, a földrajzi helynevek anyanyelvi írásáról szólt. Bizonyította, hogy a magyar-szász-román-szlovák párhuzamok vizsgálata magában hordozza a különféle kultúrák találkozásának lehetőségét. Sajnos, a készülő román tanügyi törvény nem látszik támogatni a sokszínűséget.

Fontos témát pendített meg *Szászi József* (József Attila Gimnázium, Székesfehérvár), amikor a videótechnika szerepéről beszélt, történetesen a földrajztanításban. Rámutatott, hogy az új technika, amelytől sajnos sokan még idegenkednek, nem alkalmas a fogalmak elmélyítésére, de közvetlen élményt nyújt, és alkalmas a gyors bemutatásokra. Az értelmezési gondok megszüntetése, azaz a tantárgyi fogalmak kialakítása érdekében fontos az olvasásra ösztönzés. Ebben nagy lehetőséget kínálnak a különféle szaktantárgyi versenyek. Ő is aláhúzta (amit nem lehet elégszer említeni): az olvasásnak sikerorientált tevékenységnek kell lennie.

A konferencia résztvevői megismerkedhettek *Hagymási Endre* logopédus és *Brückler Tamás* szellemi-fizikai termékével, a DYSLEX nevű számítógépes szoftverrel is, amely az olvasási problémákkal bajlódó kisebb és nagyobb gyerekeket hivatott szolgálni.

A két nap munkáját Balogh Mihály összegezte egy ismert idézettel: Ne légy szeles (mondja Mádl miniszter úr) /Bár munkádon más keres (így a szakszervezetek) /Dolgozni csak pontosan, szépen (az iskolaigazgatók) /Ahogy a csillag megy az égen (Z. Ottó) /Úgy érdemes (Ezek vagyunk mi).

A konferencián jó volt látni a megjelentek érdeklődését, ezért nagy kár, hogy a második nap előadásait – idő hiányában – nem követhette megbeszélés, vita. Az előadók közül voltak olyanok is, akik mondanivalóikat összegezni tudták a számukra megadott idő alatt. Az előadásokból az is kitűnt, hogy egyre többen vannak, akik az olvasást nem önmagáért, hanem fontos ismeretszerzési eszközként tartják fontosnak.

A konferencia utáni érdeklődésre jellemző, hogy a szervezők sok előadásra jelentkező szakembert voltak kénytelenek elutasítani. Számukra is komoly lehetőség, hogy ez év október 7. és 8. a következő HUNRA-konferencia időpontja. Címe: *Írók és olvasók az iskolában*: A következő témák kerestetnek: iskolaújság-szerkesztői tapasztalatok; fogalomtanítás írással; olvasónapló; csoportmunka (könyvtárban, iskolában); beszélgetés versekről; dramatizálás; pedagógus, mint példa; multimédia. Remény szerint a konferencián az egyoldalú beszámolók a tartalmas eszmecsere szüneteiben kapnak majd helyet.

Bodó Boglárka – Mikulás Gábor

Az I. Nemzetközi Könyvfesztivál, Budapest

Az elmúlt év márciusában, mikor az újságíró a Magyar Nemzetben a prágai könyvkiállítás előkészületeiről tudósított, megemlítette, hogy a következő évben Budapesten is nagyszabású könyvvásárt tartanak. Ez az idő most jött el, és ez év április 23. és 26. között rendezték meg az első Nemzetközi Könyvfesztivált a Kongresszusi Központban. A szervező a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülete és a Frankfurti Könyvvásár volt. A megállapodást az elmúlt év szeptemberében a budapesti Goethe Intézetben írták alá. Ennek értelmében a német cég átadta minden tapasztalatát egy nagyszabású könyvkiállítás rendezésére. Ily módon a frankfurtiak hívták meg a nyugat-európai és a tengerentúli cégeket, az MKKE a hazai és a közép-európai kiadókat invitálta. Az ünnepélyes megnyitót a magyar művelődési és közoktatási miniszter, valamint Budapest és Frankfurt főpolgármesterei tartották 22-én. 23-ától a közönség is birtokba vehette a rendezvényt. A vásár a Központban kb. 1200 m²-t foglalt el, és több mint 410 könyv- és folyóirat-kiadó vett részt rajta. Ezek közül kb. nyolcvan magyar kiadót üdvözölhettünk. Az ismert cégeken kívül nagyszámú, kevésbé ismert is jelentkezett könyvtermésével. A teljesség igénye nélkül néhány a kevésbé ismert kiállítók közül. A magyaroknál kiemelném a Mozaik Oktatási Stúdió nagyon jó oktató és tankönyveit. A SAE amerikai kiadó autós, motoros és repülő könyvekkel jelentkezett. Az OECD angol nyelvű gazdasági kiadványokat hozott, hasonlóan az Európai Unióhoz.

Az IMF pénzügyi publikációival jelentkezett. A Low Prices British Books olcsóbb kiadványait kínálta, katalógusában magyar nyelvű kísérszöveggel is.

Az American Technical Publishers kiadónál megismerkedhettünk az amerikai csúcstechnikával, a kiadványaikon keresztül. Kelet- és Közép-Európából albán, cseh, szlovák, lett, orosz, ukrán, román, horvát, szlovén könyvkiadók mutatták be anyanyelvi és idegen nyelvi, főképp angol kiadványaikat. Az elmúlt évben a pozsonyi könyvkiállításon megismert The Federation of Islamic Organisations in Europe standja, sajnos, üres volt. Hasonlóképpen a lengyel pavilon is csak plakátokon invitált a következő varsói könyvkiállításra. Sok ismert külföldi cég magyarországi leányvállalatát szerepeltette pl. Springer. A könyvön és a folyóiraton kívül a Kossuth kiadó CD-ROM bemutatója érdemelt figyelmet. Egy plakát a jövő évi lipcsei könyvvásárra hívott, mely március 23-tól 26-ig lesz. A látogatók a száz forintos belépőjegyet levásárolhatták.

A kiállítás mellett szakmai rendezvények is voltak. Többek között a könyvkiadás és a szerzői jogról, a tudományos folyóiratok beszerzési problémáiról, valamint egy kerekasztal beszélgetés a közép-kelet-európai térség politikai, társadalmi, kulturális átalakulásának aktuális kérdéseiről. Több könyvpremier is lezajlott, ilyen volt Béatrice Saubin: *A próbatétel* c. könyve, a szerző jelenlétében.

Búcsúzóul csak azt mondhatjuk, remélhetőleg 1995-ben is lesz folytatás.

Hadrovics Gábor